

บทที่ 1

การยืมภาษาเข้าสู่ภาษาไทย

เสาวลักษณ์ แซ่ลี

บทนำ

ปัจจุบันนี้หากต้องการค้นหาภาษาที่ไม่มีการปะปนของภาษาอื่น ๆ แม้แต่น้อย การค้นพบคงเป็นไปได้ยากยิ่ง เนื่องจากการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ต่างเชื้อชาติ ต่างภาษามีโอกาสเกิดขึ้นได้เสมอ เพียงได้พบปะ พูดคุยสนทนากัน อพยพย้ายถิ่น หรือความจำเป็นอื่น ๆ ล้วนเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและดำเนินมาเป็นเวลาช้านานนับร้อยนับพันปี ภาษาแทบทั้งสิ้นในโลกนี้จึงมีการแลกเปลี่ยน ทบยืมระหว่างผู้พูดภาษาแตกต่างกัน ไม่เว้นแม้ภาษาไทยที่มีการยืมภาษามาตั้งแต่ครั้งสุโขทัย ดังหลักฐานในจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นต้นมา เช่น ศรีอินทราทิตย์ สรีดพิง ศาลาพระมาส มนังศิลาบาตร โอยทาน เป็นต้น การยืมภาษาต่างประเทศเข้าสู่ภาษาไทยบทนี้จะกล่าวถึงความหมายของการยืมภาษา สาเหตุของการยืมภาษา ประเภทของการยืมภาษา และประโยชน์ของการยืมภาษา ดังรายละเอียดต่อไป

1.1 ความหมายของการยืมภาษา

การยืมภาษา (language borrowing) พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ประยุกต์ (2553: 237-238) นิยามว่า การที่ภาษาหนึ่งรับเอารูปหรือลักษณะบางประการในอีกภาษาหนึ่งเข้ามาใช้ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- 1) การยืมเสียง (phonological borrowing) เช่น ภาษาอังกฤษยืมเสียง /ʒ/ ดังในคำ seizure [ˈsi:ʒə(r)], pleasure [ˈpleʒə(r)]
- 2) การยืมไวยากรณ์ (grammatical borrowing) เช่น ภาษาไทยยืมวิธีการสร้างคำมาจากภาษาบาลีสันสกฤต โดยวางหน่วยคำขยายไว้ข้างหน้าส่วนหลัก ดังในคำว่า มหาวิทยาลัย อภิภาษา
- 3) การยืมศัพท์ (lexical borrowing) เช่น ภาษาไทยยืมคำว่า คอมพิวเตอร์ มาจากภาษาอังกฤษ

4) การยืมความหมาย (semantic borrowing) เช่น ภาษาไทยยืมความหมายของคำว่า globalization มาใช้ในรูปคำ โลกาภิวัตน์ และยืมความหมายของคำว่า horsepower มาใช้ในรูปคำ แรงม้า

การยืมลักษณะภาษาจะได้กล่าวละเอียดอีกครั้งในหัวข้อประเภทการยืมภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทยต่อไป

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการยืมภาษาขึ้นในภาษาต่าง ๆ คือความแตกต่างระหว่างภาษาพื้นเดิม (substratum) และ ภาษาเหนือกว่า (superstratum) พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) (2560: 420-421) นิยามคำศัพท์ทั้งสองคำไว้ว่า

ภาษาพื้นเดิม (substratum) คือ ภาษาที่ทำให้อีกภาษาหนึ่งเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการสัมผัสภาษา และเป็นภาษาที่มีผู้พูดซึ่งอยู่ในฐานะทางสังคมที่ต่ำกว่าหรือมีอำนาจน้อยกว่า เป็นสภาวะภาษาตรงข้ามกับสภาวะภาษาที่มีการสัมผัสแบบเหนือกว่าโดยทั่วไป สภาวะเช่นนี้จะเกิดจากการไปรุกราน ทำให้เกิดการยืมคำที่อาจเป็นคำเรียกสถานที่จากภาษาพื้นเมือง เช่น ชื่อแม่น้ำ ชื่อเมือง ในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน มีคำจำนวนไม่น้อยที่มาจากภาษาอินเดียนแดง หรือในกรณีภาษาอังกฤษคนผิวดำ (Black English) ก็เป็นตัวอย่างของการที่ภาษาแอฟริกันเป็นภาษาพื้นเดิมในภาษาอังกฤษ

ภาษาเหนือกว่า (superstratum) คือ ภาษาที่ทำให้อีกภาษาหนึ่งเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการสัมผัสภาษาและเป็นภาษาที่มีอิทธิพลสูงกว่า เป็นภาษาซึ่งผู้พูดมีฐานะทางสังคมสูงกว่าหรือมีความเจริญมากกว่าหรือมีอำนาจมากกว่า อิทธิพลของภาษาเหนือกว่าจะเห็นได้จากการยืมคำในวงศัพท์ที่มีความเกี่ยวข้องกันวัฒนธรรม เช่นภาษาอังกฤษยืมคำศัพท์ที่เกี่ยวกับอาหาร ดนตรี กฎหมาย ศิลปะ จากภาษาฝรั่งเศส ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีอารยธรรมสูงกว่าในเรื่องเหล่านี้ ในกรณีนี้ถือว่าภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาเหนือกว่า และการเปลี่ยนแปลงในภาษาอังกฤษเป็นการเปลี่ยนแปลงในสภาวะที่มีการสัมผัสแบบเหนือกว่า

เมื่อพิจารณาการยืมภาษาที่เกิดขึ้นในภาษาไทยจะพบว่าการปรากฏของคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย น่าจะเกิดได้จากทั้งสองสภาวะ คือมีทั้งเกิดจากการที่ผู้พูดภาษาไทยในอดีตมีการเข้ายึดครองพื้นที่ในดินแดนต่าง ๆ ทำให้มีการใช้ภาษาของคนในพื้นที่ หรือเกิดจากสภาวะ **ภาษาพื้นเดิม** อย่างเขตภาคใต้ของไทยที่ผู้คนใช้ภาษามลายู ทำให้ทุกวันนี้ยังปรากฏการชื่อเรียกสถานที่ สิ่งของเครื่องใช้ ซึ่งฟังดูไม่ใช่ภาษาไทย อย่างชื่อจังหวัดภูเก็ต พัทลุง ตรัง ยะลา หรือ ย่าหุมู จำปาตะ ลำเจียก ซึ่งใช้เรียกพืชผลที่พบมากทางใต้ของประเทศ เป็นต้น ส่วนการยืมภาษาจากจีน เขมร บาลีสันสกฤต และภาษาอังกฤษ เกิดจากสภาวะ **ภาษาเหนือกว่า** เนื่องจากเจ้าของภาษาเหล่านี้ล้วนเป็นชนชาติที่มีความเจริญด้านต่าง ๆ มาช้านานกว่าประเทศไทยนั่นเอง

การเข้ามาของคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ พันธุเมธา (2546: 7) ได้กล่าวถึงการเข้ามาของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ถ้าพิจารณาในแง่ประวัติที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับไทยแบ่งได้ 4 ลักษณะ คือเกี่ยวข้องกันด้านการเมือง วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ และการค้า ในที่นี้จะขอกล่าวถึงวิธีการเข้ามาของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยในภาพกว้าง แบ่งได้ 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านประวัติศาสตร์การเมืองการปกครอง นับตั้งแต่อดีตดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่ได้ปกครองในนามว่าประเทศไทย ความเป็นรัฐชาติยังมิได้เกิดขึ้น ผู้คนอยู่กันเป็นกลุ่ม เป็นอาณาจักร นับตั้งแต่สุโขทัยก็มีเมืองเล็กเมืองน้อยมากมาย ดังเช่นเมืองศรีสขนาลัย เมืองสองแคว เมืองสุพรรณภูมิ เมืองนครศรีธรรมราช จวบจนเกิดอาณาจักรอยุธยา ในขณะนั้นแว่นแคว้นต่างก็ปกป้องดินแดนด้วยการทำสงครามผลักดันกันแพ้ชนะ การสู้รบทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่น กวาดต้อนเชลยศึก เป็นการแลกเปลี่ยนทรัพยากรมนุษย์ ทำให้ภาษาที่ติดตัวมากับผู้คนที่เข้ามาสู่ดินแดนของไทย อย่างภาษามอญ พม่า เขมร ญวน ย่อมเข้ามาสู่สังคมของไทยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น นอกจากนี้เมื่อสมัยอยุธยาไทยรับระบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชจากอาณาจักรเขมร ทำให้ผู้ปกครองอาณาจักรมีสถานะประดุจสมมติเทพ ดังนั้นจึงทำให้การปฏิบัติต่อผู้ปกครองต้องได้รับการยกย่องเหนือกว่าบุคคลทั่วไป ความแตกต่างของความคิดเช่นนี้ทำให้การเลือกใช้ภาษาก็ถูกกำหนดให้พิเศษแตกต่างออกไปด้วย ภาษาเขมรจึงเข้ามามีอิทธิพลอย่างชัดเจนในรูปแบบของราชาศัพท์นับแต่นั้นเป็นต้นมา

2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม การรับวัฒนธรรมจากดินแดนต่าง ๆ เข้าสู่สังคมไทยย่อมหลีกเลี่ยงการรับด้านภาษาเข้ามาด้วยมิได้ ทั้งนี้เนื่องด้วยภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม นับแต่อดีตวัฒนธรรมที่เข้ามามีอิทธิพลกับผู้คนในสังคมไทยอย่างยิ่ง ได้แก่วัฒนธรรมจากจีน และอินเดีย เหตุผลเพราะว่าทั้งสองอาณาจักรมีความเจริญรุ่งเรืองมาช้านาน ไทยรับวัฒนธรรมจีนทั้งด้านวรรณคดี ความคิดด้านปรัชญา การกิน พิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสมัยสุโขทัยเครื่องถ้วยสังคโลกก็เป็นเครื่องยืนยันถึงการเข้ามาของวัฒนธรรมของจีนอย่างชัดเจน ต่อมาชาวจีนได้เดินทางเข้ามาตั้งรกรากในสมัยอยุธยาจำนวนมากขึ้น ด้วยเหตุผลด้านการค้าทำให้การรับคำภาษาจีนเข้าสู่ภาษาไทยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ด้านวัฒนธรรมของอินเดียที่เด่นชัดในสังคมไทย ต้องกล่าวถึงวัฒนธรรมประเพณีด้านความเชื่อ อันมีศาสนาพุทธ พราหมณ์ฮินดู ที่ยังรากลึกลงนับแต่อดีตจวบจนปัจจุบันยังปรากฏชัดเจนในวิถีชีวิตของคนไทย นอกจากนี้วรรณคดีเรื่องรามายณะ และมหาภารตะ เป็นแหล่งที่มาของคำภาษาสันสกฤตที่ไทยรับเข้ามา นอกเหนือจากที่ได้เรียนรู้ผ่านคัมภีร์ในศาสนาพราหมณ์ฮินดู

การเข้ามาของภาษาเนื่องด้วยวัฒนธรรมเป็นปรากฏการณ์ที่ยังดำเนินอยู่ แม้เราจะไม่ได้รับอิทธิพลด้านวัฒนธรรมจากแหล่งเดิม แต่วัฒนธรรมจากแหล่งใหม่อย่างวัฒนธรรมญี่ปุ่น เกาหลี อังกฤษ

ก็พร้อมเข้ามาแทนที่ คนรุ่นใหม่บ้างก็ตั้งใจอยากเรียนรู้ภาษาใหม่ ๆ มีคำใหม่เพื่อใช้เรียกสิ่งที่มาจากชนชาติเหล่านี้มากขึ้น ทั้งชื่อคน ชื่ออาหาร สิ่งของเครื่องใช้ ฯลฯ ผ่านการรับรู้ด้านวัฒนธรรมการแสดง เพลง ละครชุดหรือซีรีส์ที่ชื่นชอบ ฯลฯ แต่คนส่วนมากแม้ไม่ได้ชวนขวนขวายศึกษาภาษาใหม่ ๆ ก็มักไม่รู้ตัวว่าได้รับเอาภาษาและใช้ภาษาใหม่เหล่านี้ไปแล้วโดยไม่รู้ตัว

3) ด้านภูมิศาสตร์ ในอดีตเมื่อครั้งที่การเดินทางยังไม่เจริญก้าวหน้าอย่างปัจจุบัน การไปมาหาสู่จากถิ่นหนึ่งไปอีกถิ่นหนึ่งไม่ได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วหรือสะดวกสบายดังเช่นทุกวันนี้ กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันจึงมีโอกาสที่จะพบปะกันได้ง่ายกว่าผู้ที่อยู่ห่างไกลกัน ดังนั้นการที่ผู้พูดภาษาแตกต่างกันจะได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนภาษา จึงน่าจะเกิดขึ้นได้กับผู้ที่มีอาณาเขตพื้นที่ติดกันหรือใกล้เคียงกันมากกว่า ดังนั้นในอดีตเราจึงได้รับเอาคำจากต่างภาษาอย่างภาษามอญ พม่า เข้ามาทางจังหวัดแถบภาคตะวันตกและภาคเหนืออย่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนของไทย ส่วนภาษาเขมรก็รับเข้ามาทางจังหวัดในแถบอีสานใต้อย่างบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ขณะที่พื้นที่แถบชายแดนใต้ของประเทศไทยที่ติดกับมาเลเซียก็มีโอกาสรับภาษามลายู ขวา เข้ามามีอิทธิพลในวิถีชีวิตประจำวันด้วย

4) ด้านการค้าขาย การติดต่อกันด้านการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ มีการกล่าวถึงตั้งแต่สมัยอยุธยา เนื่องจากขณะนั้นอยุธยาเป็นเมืองท่าสำคัญ เรือสำเภาจากจีนบรรทุกสินค้าเต็มลำเรือเข้าเทียบท่าและพ่อค้าจากหลากหลายชาติแล่นเรือเข้ามาเพื่อต้องการแลกเปลี่ยนสินค้า จึงทำให้อยุธยาเป็นเมืองที่ร่ำรวยเพราะการเก็บภาษีจากเรือสำเภาที่เข้ามาค้าขาย

ในสมัยนั้นมีชาวตะวันตกหลายชาติเข้ามาค้าขายกับเมืองอยุธยา ตะวันตกชาติแรกที่ได้เข้ามาสู่ราชสำนักเป็นชาวโปรตุเกส เมื่อ พ.ศ. 2054 ตรงกับสมัยพระรามาธิบดีที่สองแห่งกรุงศรีอยุธยา ส่วนอังกฤษเข้ามา พ.ศ. 2155 สมัยพระเจ้าทรงธรรม และฝรั่งเศสเข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2205 ตรงกับสมัยพระนารายณ์มหาราช ซึ่งทั้งสามชาติมีอิทธิพลด้านภาษาที่ยังคงให้เห็นในภาษาไทย

5) ด้านวิทยาการและการศึกษา นับตั้งแต่อดีตการรับเอาสิ่งประดิษฐ์ที่คิดค้นได้จากชาวต่างชาติย่อมเข้ามาพร้อมกับการเรียกชื่อสิ่งเหล่านั้น สังคมไทยรับเอาความรู้จากสังคมที่เห็นว่ามีการเจริญก้าวหน้ากว่าอย่างจีน อินเดีย เขมร ซึ่งเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ในยุคสมัยนั้น แม้ปัจจุบันโลกจะเปลี่ยนแปลงทำให้บทบาทของชาติตะวันตกมีอิทธิพลต่อสังคมโลกมากขึ้น ผู้คนไม่เพียงแต่ชาวไทย ทั่วโลกต่างก็ต้องการรับวิทยาการและความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ จากประเทศเหล่านั้น โดยเฉพาะอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี ทำให้มีการรับภาษาเพื่อช่วยให้การสื่อสารได้สัมฤทธิ์ผล สามารถเรียนรู้วิทยาการใหม่ ๆ ได้อย่างที่ต้องการ มีวิธีการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีที่เราได้จากตะวันตกจำนวนมาก นับตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ 3 (ปีพ.ศ. 2378) นายแพทย์แดน บีช แบรดลีย์ หรือหมอบรัดเลย์ ชาวอเมริกัน เข้ามาสู่สังคมไทยพร้อมวิทยาการด้านการแพทย์ มีการตั้งโอสถศาลารักษาคนป่วย จากนั้นมีการพิมพ์ด้วยตัวอักษรไทยขึ้นครั้งแรก

และกำเนิดหนังสือพิมพ์ไทยฉบับแรกในพระนคร ชื่อบางกอก รีคอร์ดเดอร์ (Bangkok recorder) ในเวลาต่อมา นับแต่บัดนั้นจนถึงทุกวันนี้ประเทศไทยไม่เคยหยุดรับภาษาต่างประเทศอย่างภาษาอังกฤษ หากแต่รับมากขึ้น จนเมื่อปี พ.ศ. 2485 ตรงกับสมัยรัชกาลที่ 8 พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรวงศ์ไวยากร ต่อมาได้รับการสถาปนาเป็น พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีในสมัยนั้นให้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาบัญญัติศัพท์ภาษาไทยขึ้น จนได้รับการขนานนามว่าบิดาแห่งการบัญญัติศัพท์ เพื่อให้มีคำไทยสำหรับการใช้งานได้อย่างเพียงพอกับประเทศไทยหลังเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นประชาธิปไตย และยังเป็นการลดปริมาณการใช้คำภาษาอังกฤษให้ลดลงด้วย

1.2 สาเหตุของการยืม

การยืมภาษาต่าง ๆ เข้ามาในภาษาไทย เหตุเพราะเกิดจากปัจจัยหลายประการ ดังนี้

1.2.1 ภาษาไทยไม่มีคำเพียงพอ คำที่ยืมมาใช้ส่วนใหญ่เป็นคำที่ใช้เรียกสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้รับมาจากกลุ่มคนที่ใช้ภาษาแตกต่างกัน ถือว่าเป็นความจำเป็นที่ทำให้ต้องมีการยืมภาษากันเกิดขึ้น ดังตัวอย่าง

1) ชื่ออาหาร ตัวอย่างการยืมคำเรียกชื่ออาหารจากภาษาจีน อังกฤษ ญี่ปุ่น เกาหลี มลายู ฯลฯ ดังเช่น

คำภาษาจีน ได้แก่ ซาลาเปา จับฉ่าย เกาทั้ว บะหมี่ เกี่ยมอี เต้าฮวย เต้าทึง

คำภาษาอังกฤษ ได้แก่ พิซซ่า สลัด ซุป เค้ก ไอศกรีม ซอส

คำภาษาญี่ปุ่น ได้แก่ ซูชิ ซาซิมิ อุด้ง ทงคัตซึ

คำภาษาเกาหลี ได้แก่ กิมจิ จาจังเหมียน ต็อกบกกี คิมบับ

คำมลายู ได้แก่ สะเต๊ะ อจาต บูดู

2) ชื่อเครื่องดื่ม ตัวอย่างคำเรียกชื่อเครื่องดื่ม พบว่ามาจากหลายภาษา อาทิ จีน อังกฤษ ญี่ปุ่น บาลีสันสกฤต ฯลฯ ดังเช่น

คำภาษาจีน ได้แก่ จับเลี้ยง เหลียงจ๊วย โอยวะ โอลี้ียง ซา

คำภาษาอังกฤษ ได้แก่ แชมเปญ เบียร์ วิสกี้ วอดก้า บรันดี โซดา

คำภาษาญี่ปุ่น ได้แก่ มัจฉะ

คำภาษาบาลีสันสกฤต ได้แก่ สุรา

3) ชื่อผักผลไม้ ตัวอย่างคำเรียกชื่อผลไม้ที่ยืมจากภาษาต่างประเทศ พบว่ามีจำนวนมากในภาษาไทย ส่วนใหญ่ยืมจากภาษาจีน อังกฤษ มลายู เขมร เช่น

คำภาษาจีน ได้แก่ ท้อ บ้วย ไหน ลิ่นจี้ สาลี

คำภาษาอังกฤษ ได้แก่ ฟิช กีวี โอโคาโต สตรอเบอร์รี่ บลูเบอร์รี่ แอปเปิ้ล
 คำภาษามลายู ได้แก่ ทูเรียน มังคุด มะละกอ จำปาตะ ลังสาด ระกำ สะตอ
 คำภาษาบาลีสันสกฤต ได้แก่ พุทรา
 คำภาษาเขมร ได้แก่ มะกรูด ขนุน

4) ชื่อพืชพรรณ ตัวอย่างคำเรียกชื่อพืชพรรณที่พบว่าเป็นคำยืมจากภาษาจีน บาลี
 สันสกฤต อังกฤษ ขวามลายู เช่น

คำภาษาบาลีสันสกฤต ได้แก่ จำปา พิกุล ไม้โศก โพธิ์
 คำภาษาจีน ได้แก่ ไผ่เยียน
 คำภาษาอังกฤษ ได้แก่ ไม้คัทเมเปิ้ล ซีดาร์ เฟิร์น ทิวลิป
 คำภาษามลายู ได้แก่ บุนหิงสำหรับ ปาหนัน บุนหิงตันหยง

5) ชื่อเครื่องดนตรี ตัวอย่างคำเรียกชื่อเครื่องดนตรีที่พบว่ายืมจากภาษาเขมร จีน
 อังกฤษ ขวา เช่น

คำภาษาเขมร ได้แก่ ฉิ่ง
 คำภาษาจีน ได้แก่ ขิม เจิ้ง
 คำภาษาอังกฤษ ได้แก่ ฟลูต เปียโน ไวโอลิน กีตาร์
 คำภาษาบาลีสันสกฤต ได้แก่ พิณ
 คำภาษาขวา ได้แก่ อังกะลุง

6) ชื่อสัตว์ ตัวอย่างคำเรียกชื่อสัตว์ที่พบว่ายืมจากภาษาอังกฤษ มลายู บาลีสันสกฤต
 เขมร เช่น

คำภาษาอังกฤษ ได้แก่ ฮิปโปโปแตมัส ยีราฟ สลอต เพนกวิน แพนด้า
 คำภาษามลายู ได้แก่ กูเร่า โลมา กะพง ชะมด
 คำภาษาบาลีสันสกฤต ได้แก่ ครุฑ สิงห์ ราชสีห์
 คำภาษาเขมร ได้แก่ จิ้งจก จิ้งจอก

7) ชื่อศิลปวัฒนธรรม ตัวอย่างคำเรียกชื่อศิลปวัฒนธรรมที่พบว่ายืมจากภาษาอังกฤษ
 จีน บาลีสันสกฤต เช่น

คำภาษาอังกฤษ เช่น คริสต์มาส ฮาโลวีน บัลเลตต์
 คำภาษาจีน เช่น เซงเม้ง งิ้ว แซยิด
 คำภาษาบาลีสันสกฤต เช่น สารท ตรุษ

8) กีฬาและการละเล่น ตัวอย่างคำเรียกชื่อกีฬาและการละเล่นที่พบว่ายืมจากภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เช่น

คำภาษาอังกฤษ ได้แก่ กอล์ฟ แบดมินตัน เทเบิลเทนนิส เจ็ตสกี

คำภาษาจีน ได้แก่ ปิงปอง

9) ชื่อสถานที่และสิ่งก่อสร้าง ตัวอย่างคำเรียกชื่อสถานที่พบว่ายืมจากภาษาอังกฤษ จีน บาลีสันสกฤต เขมรเช่น

คำภาษาอังกฤษ ได้แก่ ลิฟต์ ทาวน์เฮ้าส์ ทาวน์โฮม เกสต์เฮาส์

คำภาษาบาลีสันสกฤต ได้แก่ คฤหาสน์ เจตีย์ วิหาร โบสถ์

คำภาษาเขมร ได้แก่ ตำหนัก

คำภาษาจีน ได้แก่ เก๋ง เล่าเต็ง ห้าง

10) ชื่อสิ่งประดิษฐ์หรือวิทยาการสมัยใหม่ ตัวอย่างคำเรียกชื่อประดิษฐกรรมสมัยใหม่ที่มักพบว่าเป็นการยืมจากภาษาอังกฤษ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก โฮมเธียเตอร์ ไวไฟ อินเทอร์เน็ต คีย์บอร์ด ฯลฯ

11) ชื่อทางวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างคำเรียกชื่อศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ มักพบว่าเป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษ เช่น ฟอสฟอรัส ไนโตรเจน ออกซิเจน คลอรีน

1.2.2 ใช้แทนคำไทย เนื่องจากมีคำไทยจำนวนหนึ่งที่ฟังดูไม่ไพเราะ ไม่สุภาพ อาจจะฟังดูหยาบคาย เมื่อนำคำเหล่านี้มาใช้กับบุคคลในสังคม จึงทำให้ไม่เหมาะสม เช่นเมื่อสื่อสารกับผู้ใหญ่ เจ้านาย ลูกค้า คำไทยเหล่านั้นจึงต้องถูกเปลี่ยนเป็นคำยืมที่ฟังดูไพเราะ และสุภาพมากกว่า ตัวอย่าง

คำไทย	คำยืม
ชี้	อุจจาระ (ภาษาบาลีสันสกฤต)
ควาย	กระบือ (ภาษาเขมร)
ตาย	มรณะ (ภาษาบาลีสันสกฤต)
ผัว	สามี (ภาษาบาลี)
เมีย	ภรรยา (ภาษาสันสกฤต)
เยี่ยว	ปัสสาวะ (ภาษาบาลีสันสกฤต)
วัว	โค (ภาษาบาลีสันสกฤต)
หัว	ศีรษะ (ภาษาสันสกฤต)
พ่อ	บิดา (ภาษาบาลี)
แม่	มารดา (ภาษาบาลี)

หมา สุนัข (ภาษาบาลี)

หมู สุกร (ภาษาบาลี)

1.2.3 ใช้เป็นคำราชาศัพท์ สืบเนื่องจากการปกครองในสมัยอยุธยาที่ยืมการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเข้ามาใช้ ชั้นกษัตริย์ได้รับการยกย่องให้เป็นดังสมมติเทพ ดังนั้นการใช้ภาษาจึงถูกแบ่งแยกอย่างชัดเจนด้วยคำราชาศัพท์ คำราชาศัพท์เป็นคำที่ใช้กับพระราชวงศ์ไทยที่มีการยืมภาษาบาลีสันสกฤต และภาษาเขมรเข้ามาใช้จำนวนมาก แม้กระทั่งเวลาผ่านไปกว่าสี่ร้อยปีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ยังคงเข้มแข็งคู่กับสังคมไทย ทำให้การใช้คำราชาศัพท์ยังคงใช้อยู่ รวมถึงคำศัพท์เฉพาะของพระภิกษุด้วย ตัวอย่าง

คำนามราชาศัพท์

พระ <u>หัตถ์</u> (มือ)	มาจากภาษาบาลี
พระ <u>อุระ</u> (อก)	มาจากภาษาบาลี
พระ <u>โลมา</u> (ขน)	มาจากภาษาบาลี
พระ <u>บาท</u> (เท้า)	มาจากภาษาบาลี
พระ <u>เนตร</u> (ตา)	มาจากภาษาสันสกฤต
พระ <u>โอษฐ์</u> (ปาก)	มาจากภาษาสันสกฤต
พระ <u>ทนต์</u> (ฟัน)	มาจากภาษาบาลีสันสกฤต
พระ <u>บิดา</u> (พ่อ)	มาจากภาษาบาลี
พระ <u>มารดา</u> (แม่)	มาจากภาษาบาลี
พระ <u>กนิษฐา</u> (น้องสาว)	มาจากภาษาสันสกฤต
พระ <u>สวามี</u> (สามี)	มาจากภาษาสันสกฤต
พระ <u>อัยยิกา</u> (ย่า ยาย)	มาจากภาษาบาลี
พระ <u>อัยกา</u> (ปู่ ตา)	มาจากภาษาบาลี
พระ <u>ภคินี</u> (พี่สาว น้องสาว)	มาจากภาษาบาลีสันสกฤต
พระ <u>สนม</u> (เจ้าจอมมารดา เจ้าจอมอยู่งาน)	มาจากภาษาเขมร
พระ <u>เพลา</u> (ตัก)	มาจากภาษาเขมร
พระ <u>ขนอง</u> (หลัง)	มาจากภาษาเขมร
พระ <u>ดำริ</u> (ความคิด)	มาจากภาษาเขมร

คำที่ใช้กับพระสงฆ์

ฉัน (กิน)	มาจากภาษาเขมร
ผนวช (บวช)	มาจากภาษาเขมร
อาพาธ (ป่วย)	มาจากภาษาบาลีสันสกฤต

1.2.4 ใช้ในวรรณคดี คำต่างประเทศมีการนำมาใช้ในภาษาไทยด้วยเหตุผลการแต่งวรรณคดีในอดีต โดยเฉพาะวรรณคดีพุทธศาสนาจะพบว่ามีการใช้ภาษาบาลีสันสกฤตมาก เพราะเนื้อหาสาระเป็นเรื่องของศาสนาโดยตรง ส่วนวรรณคดีพบว่ามีคำยืมภาษาบาลีสันสกฤตและภาษาเขมรมาก เพราะเป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ และวรรณคดีพุทธศาสนา แต่ถ้าเป็นวรรณคดีสามัญชน คำบาลีสันสกฤตและเขมรก็จะพบว่ามีน้อยลงไป (ศักดิ์ศรี แยมันดดา, 2522, อ้างใน ทองสุก เกตุโรจน์, 2551) ตัวอย่าง

ขณะนั้นก่อนตีกีตสังข	ต่างนอนบนบ้นถือพระฤๅษี
ไม่กริบเกรียบเงียบสงัดทั้งปฐพี	พระโยคีเทศนาในอาการ
คือรูปสลกลิ้นเสียงไม่เที่ยงแท้	ย่อมแผ้วแก่เกิดโรคโคกสงสาร
ความตายหนึ่งฟังให้เห็นเป็นประธาน	หวังนิพพานพ้นทุกข์สนุกสบาย
ซึ่งบ้านเมืองเคืองเข็ญถึงเช่นนี้	เพราะโลกีย์ตัณหาพาฉิบหาย
อันศีลห้าว่าอย่าทำให้จำตาย	จะตกอบายภูมิขุมนรก
หนึ่งว่าอย่าลักเอาของเขารื้อ	มาชมชื่นฉ้อฉลคนโกหก
หนึ่งทำชั่วคู่เขาเล่าลามก	จะตายตกในกระทะอเวจี
หนึ่งสูบฝิ่นกินสุรามุสาวาท	ใครทำขาดศีลห้าสิ้นราศี
ใครสัดยี่ซื่อถ้อมันในขันตี	จะถึงที่พระนิพพานสำราญใจ

จากเรื่องพระอภัยมณี แต่งโดย สุนทรภู่

ผานิตพิชิตมด	ฤ จะอดบออาจจะมี
แม่เหล็ก ฤ เหล็กดี	อยะยั่วก็พั่วก็พัน
พินภอำเภอกภาพ	ก็ประสพเสมอสวรรค์
อยู่ชั่ววินรินทร์กัลป์	อวสานประมาณประเมิน

อิตรราชคำฉันท์ แต่งโดย พระศรีสุนทรโวหาร (ผัน สาลักษณ์)

1.3 ประเภทการยืมภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย

การยืมภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ในภาษาไทยจำแนกตามแนวทางที่พจนานุกรมศัพท์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ (2553) ระบุไว้ในดังที่ได้กล่าวข้างต้น และตามท็อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล (2549 : 105-109) ซึ่งเป็นการจำแนกประเภทของการยืมภาษาตามองค์ประกอบต่าง ๆ ของภาษาที่ยืม สรุปได้ ดังนี้

1.3.1 การยืมคำ (lexical borrowing) คือการที่ภาษาไทยรับคำจากอีกภาษาหนึ่งเข้ามาใช้เป็นคำของตน การยืมนี้เป็นการยืมทั้งรูปและความหมายในขณะเดียวกัน ส่วนการออกเสียงอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการออกเสียงของคนไทย ตัวอย่างการยืมคำที่พบในภาษาไทย

ตัวอย่างคำภาษาเขมร เช่น ปัก นึก เรียน รวม (ร่วง)โรย เลิก (แปลว่า ยก) ยาก (แปลว่า จน ยาก ลำบาก) โมง เบิก (แปลว่า เปิด)

ตัวอย่างคำภาษาจีน เช่น จับยี่กี เตี้ย ตี หมวย โอยวะ แขง เล่าเต็ง เฉาก้วย เต้า เปีย (แซร์) เกี้ยะ เกี้ยว เกี่ยมอี่ เต้าฮวย เต้าทัง

ตัวอย่างคำภาษาอังกฤษ เช่น คอมพิวเตอร์ เคอร์เซอร์ แทปเล็ต คอลัมน์ คลิก แชมพู ทรีตเมนต์ โฟม

1.3.2 การยืมความหมาย (semantic borrowing) คือการที่ภาษาไทยรับความหมายหรือมโนทัศน์ของคำในภาษาอื่นเข้ามาใช้โดยการยืมแบบแปล หรือโดยการบัญญัติศัพท์ขึ้นเพื่อให้เรียกความหมายหรือมโนทัศน์ที่รับเข้ามา โดยไม่ได้ยืมรูปเสียงและรูปคำเข้ามาด้วย ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนคือการยืมภาษาอังกฤษ เช่น

การยืมแบบแปล เช่น	lighthouse	=	กระโจมไฟ
	raincoat	=	เสื้อฝน
	shipyard	=	อู่เรือ
	horse-power	=	แรงม้า
	carbon paper	=	กระดาษถ่าน
	tobacco pipe	=	กล้องยาเส้น
การบัญญัติศัพท์ เช่น	agent	=	ตัวแทน
	apply	=	ใช้
	customer	=	ลูกค้า
	duty	=	หน้าที่

expert	=	ผู้เชี่ยวชาญ
office	=	สำนักงาน

1.3.3 การยืมเสียง (phonetic borrowing) คือการที่ภาษาไทยรับเสียงหรือลักษณะการออกเสียงจากอีกภาษาหนึ่ง เข้ามาใช้จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบเสียงในภาษาไทย ซึ่งเสียงที่ยืมมาเป็นเสียงที่ไม่มีใช้ในภาษาไทย ดังเช่นการออกเสียงควบกล้า และเสียงพยัญชนะท้ายจากภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามการออกเสียงลักษณะนี้ไม่ได้เกิดขึ้นกับผู้พูดภาษาไทยทุกคน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมของผู้พูดแต่ละบุคคลด้วย โดยเฉพาะปัจจัยด้านระดับการศึกษากับสถานการณ์ที่ใช้ ตัวอย่าง

เสียงพยัญชนะควบกล้า

/fr-/ คำว่า ฟรี (free) ฟรุต (fruit) ฟรีซ (freeze)

/dr-/ คำว่า ดรีม (dream) เดรส (dress) ดราย (dry)

/br-/ คำว่า บรา (bra) บรอนซ์ (bronze) เบรก (break)

เสียงพยัญชนะท้าย

/-s/ คำว่า บัส (bus) บอส (boss) คลาส (class)

/-ʃ/ คำว่า วอช (wash) วิช (wish) บรช (brush)

/-f/ คำว่า ยีราฟ (giraffe) กราฟ (graph) เวฟ (wave)

1.3.4 การยืมตัวอักษร (writing system borrowing) คือการยืมระบบสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่ใช้แทนเสียงจากภาษาอื่นมาใช้ในภาษาไทย มักเกิดขึ้นกับภาษาที่ไม่มีระบบการเขียนเป็นของตนเอง หรือในกรณีที่มีระบบการเขียนแต่ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอสำหรับการใช้บันทึกเสียงที่ต้องการ ดังที่ธวัช ปุณโณทก (2547: 73-81) อธิบายอักษรต้นแบบของลายสือไทยซึ่งประดิษฐ์โดยพ่อขุนรามคำแหงไว้ว่า ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 12 เป็นอย่างน้อย มีการค้นพบจารึกสั้น ๆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธรูปบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา (ประเทศไทย) ลุ่มแม่น้ำสาละวินและแม่น้ำอิระวดี (ประเทศพม่า) จารึกเป็นภาษาบาลี ส่วนบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง (ประเทศกัมพูชา) จารึกเป็นภาษาสันสกฤต แต่มีภาษาเขมรและภาษามอญปะปนอยู่บ้าง จารึกทุกหลักที่พบใช้อักษรครุฑหรืออักษรปัลลวะ ซึ่งสัณฐานของตัวอักษรในยุคเริ่มต้นนี้ยังคงรูปอักษรปัลลวะไว้เด่นชัด ทั้งโครงสร้าง ลายเส้น และระบบอักษรวิธีต่อมารูปสัณฐานอักษรเริ่มคลี่คลายจากอักษรต้นแบบที่ละน้อย ๆ เรียกว่า อักษรหลังปัลลวะ และใช้สืบต่อกันมาอีก 300 - 400 ปี รูปสัณฐานของตัวอักษรเริ่มแตกต่างจากอักษรต้นแบบมากจนเป็นอักษรชนิดใหม่

เรียกว่า อักษรขอมโบราณ ส่วนในบริเวณลุ่มแม่น้ำอิระวดี และแม่น้ำสาละวิน พบจารึกที่มีรูปสัณฐานอักษรเปลี่ยนไปเช่นเดียวกัน และมีรูปสัณฐานอักษรที่เด่นชัดมากในราวพุทธศตวรรษที่ 18 จึงเรียกชื่อว่า อักษรมอญโบราณ และมีการเข้ามาสู่อาณาจักรสุโขทัยในภาคเหนือของไทย ในขณะที่อาณาจักรขอมสมัยพระนครก็มีรูปสัณฐานอักษรเด่นชัด เราจึงเรียกอักษรในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง และแม่น้ำมูลในภาคอีสานของไทยว่า อักษรขอมโบราณ หรือ อักษรขอมสมัยพระนคร

อักษรขอมโบราณให้ความสำคัญกับการเขียนเส้นปกบน และกลายมาเป็น ศก หรือ หนามเตย ส่วนอักษรมอญโบราณลดความสำคัญของเส้นปกบนจนในที่สุดไม่มีเส้นปกบน คงเหลือแต่ตัวอักษรโล้น ๆ

อักษรขอมโบราณนี้ได้แพร่เข้ามาใช้ในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองลพบุรี และได้เข้ามามีอิทธิพลต่ออักษรไทยที่เกิดสมัยสุโขทัย เห็นได้จากเมื่อพ่อขุนรามคำแหงประดิษฐ์อักษรไทยแล้ว อักษรขอมยังคงมีความสำคัญเพื่อการจดบันทึกพระคัมภีร์สืบต่อมาจนถึงสมัยอยุธยา และกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนอักษรมอญโบราณที่เข้ามาทางภาคเหนือก็ได้เป็นต้นแบบของอักษรยวน หรืออักษรตัวเมือง ที่ใช้เขียนภาษาไทยถิ่นเหนือ ตั้งแต่สมัยราชวงศ์มังรายเป็นต้นมา และยังได้แพร่ไปสู่อาณาจักรล้านช้าง และภาคอีสานของไทยด้วย

ตัวอย่างอักษรปัลลวะ อักษรขอมโบราณ อักษรมอญโบราณ และอักษรลายสือไทย

ภาพที่ 1.1 อักษรโบราณ ปรับจากธวัช ปุณโณทก (2547: 76), จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2555: 12)

1.3.5 การยืมสำนวน (idiom borrowing) คือการที่ภาษาไทยรับสำนวนภาษาซึ่งไม่มีในภาษาของตนมาจากภาษาอื่นเข้ามาใช้ ตัวอย่าง

สำนวนไทยที่ยืมจากภาษาจีน เช่น “รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง” “ล้างมือในอ่างทองคำ” “ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน” “เหนือฟ้ายังมีฟ้า” “ตีตนไปก่อนไข้” “เกาไม่ถูกที่คัน” “ไม่มีงานเลี้ยงใดไม่เลิกลา”

สำนวนไทยที่ยืมจากภาษาอังกฤษ เช่น อุ่นเปรี้ยว ฆ่าเวลา มือสะอาด ลงเรือลำเดียวกัน แกะดำ น้ำตาจะเช้ สร้างวิมานในอากาศ

1.3.6 การยืมไวยากรณ์ (grammar borrowing) การยืมไวยากรณ์จากภาษาต่างประเทศ มีปรากฏตั้งแต่สมัยสุโขทัยตั้งแต่ รัช ๖ ปุณฺณทศ (2547: 52, 65) ได้อธิบายว่าคำภาษาบาลีสันสกฤตได้ถูกนำเข้ามาใช้ในภาษาไทยมากกว่าร้อยละ 20 ของคำภาษาไทยทั้งหมด หลักไวยากรณ์ของภาษาบาลีสันสกฤตจึงมีอิทธิพลต่อไวยากรณ์ไทยด้วย โดยเฉพาะรูปประโยคซับซ้อนหรือสังกรประโยค ที่ได้รับอิทธิพลจากการแปลประโยคภาษาบาลีในวรรณกรรมพุทธศาสนา และวรรณกรรมชาดก ส่วนไวยากรณ์ไทยที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาเขมร คือการนำวิธีการสร้างคำด้วยการลงอาคม (infix) เรียกว่า *คำแผลง* เพื่อให้คำเดิมมีความหมายแตกต่างไปหรือมีความหมายใหม่โดยยังคงเค้าความหมายของคำเดิมอยู่ เช่น

เฉลย (แปลว่า ตอบ) ลงอาคมเป็น *จ็ลย* (อ่านว่า จ็อมลย) ไทยนำมาใช้เป็น *จำลย* (แปลว่า ผู้ตอบ จำลยศาล) หรือ

ฎาก (แปลว่า ใส่ พัก) ลงอาคมเป็น *ฎัณาก* (อ่านว่า ต้อมนั๊ก) ไทยนำมาใช้ว่า *ตำหนัก* (แปลว่า ที่พัก บ้าน เจ้านาย)

เรียบ (แปลว่า จัด) ลงอาคมเป็น *เรียบย* (อ่านว่า โรเปียบ) ไทยนำมาใช้ว่า *ระเบียบ* (แปลว่า จัดแบบแผน)

ไวยากรณ์ไทยที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษ เช่นการใช้ประโยคกรรมวาจก (passive) ดังที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2548: 133-135) พบว่าการใช้คำว่า ถูก ที่มีความหมายกลาง ดังประโยคที่ว่า “การทดลองถูกทำขึ้นในห้องปฏิบัติการ” เป็นรูปประโยคที่เริ่มใช้ในภาษาไทยตั้งแต่ประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนเป็นสังคมสมัยใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 เพราะก่อนหน้านี้ไม่เคยมี ในภาษาไทย นอกจากนั้นยังพบปรากฏการณ์ที่เรียกว่า การแปลงเป็นนามวลี (nominalization) โดยมีพัฒนาการ ดังนี้ การใช้นามวลี *ความ-* ดังคำว่า “ความสุข ความดี” พบเป็นครั้งแรกตั้งแต่สมัยสุโขทัย

การใช้นามวลี *การ*- พบครั้งแรกในสมัยอยุธยา ดังคำว่า “การเล่าเรียน การเดินทะเล”

การใช้นามวลี *ที่*- เป็นครั้งแรกสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ดังตัวอย่าง “เป็นที่หวาดหวั่น น่าเสียดายนักที่ต้องมาถูกฤดูหนาว” และ

การใช้นามวลี *การที่*- พบเป็นครั้งแรกสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ดังตัวอย่าง “การที่ประเทศไทยได้สงวนท่าที การที่เราจะได้ตระหนัก” เป็นต้น

1.3.7 การยืมฉันทลักษณ์ คือการยืมรูปแบบและข้อกำหนดในการแต่งบทร้อยกรอง จากภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย ตัวอย่างที่ชัดเจนคือการยืมฉันทลักษณ์ในการแต่งคำประพันธ์ ประเภทฉันทมาจากอินเดีย แม้ว่าคำประพันธ์ประเภทนี้จะเป็นของภาษาสันสกฤต แต่ภาษาไทยก็ไม่ได้รับมาโดยตรง หากแต่ไทยรับผ่านภาษาบาลี ในคัมภีร์ของบาลีกล่าวถึงวิธีแต่งฉันทไว้เป็นแบบฉบับ ชื่อ คัมภีร์วุตโตทัย มีถึง 108 ฉันท ต่อมาไทยได้จำลองแบบมาแต่งในภาษาไทยโดยเพิ่มเติมบังคับสัมผัสเพื่อให้เกิดความไพเราะตามความนิยมของไทย แม้ว่าภาษาเดิมไม่มีก็ตาม ไทยดัดแปลงเอามาใช้เฉพาะที่เหมาะสมแก่การใช้คำภาษาไทยได้ดีเท่านั้น จึงมีเพียง 6 ชนิดที่นิยม ได้แก่ อินทริวิเชียรฉันท โตฎกฉันท วสันตติลกฉันท มาลีฉันท สัททูลวิกิพิตฉันท และสัทธราฉันท ฉันททั้งหกชนิดนี้นิยมใช้แต่งให้เหมาะกับบทของ ท้องเรื่องเป็นตอน ๆ เช่น บทไหว้ครู นิยมใช้ สัททูลวิกิพิตฉันทหรือสัทธราฉันท บทชมหรือบทคร่ำครวญ นิยมใช้ อินทริวิเชียรฉันทหรือวสันตติลกฉันท บทสำแดงอิทธิฤทธิ์หรือบทอัศจรรย์ นิยมใช้ โตฎกฉันท บทดำเนินความยาว ๆ ในท้องเรื่อง นิยมใช้ กาพย์ฉับงหรือกาพย์สุรางคนางค์ ปัจจุบันนิยมแต่งกฤษณ์ประยาตฉันท เพิ่มขึ้นอีก ใช้แต่งตอนพรรณนาโวหารหรือข้อความที่น่าตื่นเต้น (กำชัย ทองหล่อ, 2554: 451-452)

1.4 ประโยชน์ของการยืมภาษา

การยืมภาษาต่างประเทศเข้าสู่ภาษาไทยย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้ภาษาไทย ทำให้เกิดคำใหม่ สำนวน หรือรูปแบบไวยากรณ์แบบใหม่เกิดขึ้นในภาษาไทย ดังตัวอย่าง

1.4.1 **เกิดคำใหม่** การยืมคำภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ย่อมเป็นการช่วยเพิ่มเติมคำศัพท์ให้แก่ผู้ใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะคำที่ใช้เรียกชื่อสิ่งใหม่ที่เข้ามาสู่สังคมไทยเนื่องด้วยการนำเข้านั้นจากประเทศที่เป็นเจ้าของ ทั้งด้านอาหาร วัฒนธรรม ความคิด วิทยาการ ความเชื่อ ฯลฯ เมื่อมีคำศัพท์จำนวนมากขึ้น

ย่อมทำให้คนไทยมีโอกาสเลือกสรรคำใช้ได้มากขึ้น การสร้างคำใหม่ด้วยวิธีการแบบการประสมคำ ซ้อนคำ ก็ทำให้เกิดคำเพิ่มอีก เช่น ถนนหนทาง แสงวหา รถไฟเหาะ ยานอวกาศ แม่ค้าออนไลน์

อย่างไรก็ตามการยืมคำจากต่างภาษาก็ไม่ได้แต่ข้อดีเสมอไป ดังที่ อดันต์ เหล่าเลิศวรกุล (2549 : 102-103) ได้กล่าวว่าเมื่อผู้พูดภาษาผู้ให้เป็นผู้ครอบครองความรู้ ความคิด วิทยาการ ฯลฯ ซึ่งผู้รับ ไม่มี และภาษาผู้รับจำเป็นต้องรับเอาสิ่งเหล่านั้นมา ทำให้ผู้รับภาษาจะรู้สึกกว่าภาษาผู้ให้เป็นภาษาที่แสดง ศักดิ์ศรีและฐานะทางสังคมสูงกว่า ทำให้เกิดการยืมภาษาเกินความจำเป็น เพราะว่าคำศัพท์หลายคำมีเรามีใช้อยู่แล้ว หลายคำก็มีใช้อยู่ในภาษาถิ่น อย่างไรก็ตามเมื่อมีการยืมคำเข้ามาแล้ว คำเหล่านี้ส่วนใหญ่ก็อยู่ในชีวิตประจำวัน บ้างก็นำไปใช้เป็นคำเฉพาะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) การยืมคำมาใช้เป็นศัพท์พื้นฐาน (basic word) เช่น การยืมคำพื้นฐานในภาษาเขมรมาใช้เป็นคำพื้นฐานในภาษาไทย อย่างเช่นคำว่า เดิน เกิด เรียน ทะเลาะ จมูก ถนน ฯลฯ

2) การยืมคำที่มีศักดิ์สูง การนำคำภาษาบาลีสันสกฤต เขมร มาใช้เป็นคำสุภาพและคำราชาศัพท์ปรากฏจำนวนมากในภาษาไทย ตัวอย่าง

คำสุภาพจากภาษาบาลี เช่น สุนัข สุกร ปัสสาวะ บิดา มารดา สามี ภริยา

คำสุภาพจากภาษาสันสกฤต เช่น ภรรยา จตุร- แพทย์ บุตร

คำสุภาพจากภาษาบาลีสันสกฤต เช่น อัจฉริยะ มรณะ เอก ทวี- อาราม

คำสุภาพจากภาษาเขมร เช่น กำเนิด ดำเนิน กระป๋อง

คำราชาศัพท์จากภาษาบาลี เช่น พระสุบิน พระอุระ พระถัน พระหัตถ์

คำราชาศัพท์จากภาษาสันสกฤต เช่น พระสวามี พระเนตร พระกรรม สวรรคต

คำราชาศัพท์จากภาษาบาลีสันสกฤต เช่น พระกร พระเศียร พระขงฆ์

คำราชาศัพท์จากภาษาเขมร เช่น เสวย (พระ)เขนย บรรทม (พระ)ขนอง (พระ)เพลา

3) การยืมมาเป็นคำศัพท์ในวรรณคดี การยืมคำจากภาษาบาลี สันสกฤต และเขมรพบจำนวนมากในคำประพันธ์ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความไพเราะและสามารถแต่งคำประพันธ์ได้ถูกต้องตรงตามฉันทลักษณ์ด้วย กวีมีการใช้คำที่มีความเหมือนกัน เรียกว่า คำไวพจน์ เช่น

คำที่หมายถึง นก ตัวอย่าง สกุนา สกุนี วิหค ปักษี ปักษา บุหร่ง ทิชากร ทิชาชาติ

คำที่หมายถึง ป่า ตัวอย่าง ไพร พนา ชฎ อรัญญิก ไพรสัณฑ์ พนาคร วนา

คำที่หมายถึง ท้องฟ้า ตัวอย่าง โปยม นภา นภดล คคนาจค์ ทิมัมพร อัมพร เวหา

นภาลัย เวหาศ อากาศ

4) การยืมเพื่อแสดงภูมิรู้ ในกรณีที่เรามีคำที่สื่อความหมายเดียวกันอยู่แล้ว การยืมคำเพื่อแสดงว่าผู้ใช้คำภาษาอื่นมีผู้ภูมิรู้ภาษานั้นเป็นอย่างดี ตัวอย่างความนิยมใช้คำภาษาอังกฤษปนกับคำไทย

พรุ่งนี้กลุ่มเราต้องพรีเซนต์งานหน้าชั้นเรียน (คำไทยใช้ว่า นำเสนอ)

ลูกค้าไม่นิยมบู๊กีที่นั่งด้านหน้า ๆ ของโรงภาพยนตร์ (คำไทยใช้ว่า จอง)

ผมนัดเพื่อนทำรีพอร์ตที่มหาวิทยาลัย (คำไทยใช้ว่า รายงาน)

การใช้คำต่างประเทศโดยเฉพาะคำภาษาอังกฤษมากจนเกินความจำเป็นมิได้เพิ่งเกิดขึ้น แต่มีขึ้นตั้งแต่เมื่อมีคนไทยเรียนจบจากต่างประเทศมากขึ้น การใช้คำภาษาอังกฤษปนกับคำไทยก็มีมากขึ้นไปด้วย จนนักปราชญ์ราชบัณฑิตต้องร่วมกันคิดสร้างคำไทยขึ้นใช้แทนเพื่อลดการใช้คำภาษาอังกฤษที่มีมากเกินไปจนเกินความจำเป็น จนกระทั่งเกิดเป็นกระบวนการบัญญัติศัพท์มาจนถึงทุกวันนี้

1.4.2 เกิดสำนวนภาษาใหม่ ในภาษาต่าง ๆ มีลักษณะถ้อยคำที่เรียกว่า สำนวน คือ ถ้อยคำที่เรียงเรียงหรือโวหารที่ไม่ได้มีความหมายตรงตามคำ แต่มีความหมายโดยนัย ในภาษาไทยมีสำนวนสุภาษิต คำพังเพยมากมายที่เกิดขึ้นโดยการนำสิ่งที่อยู่รอบตัว อย่างธรรมชาติ สัตว์ เครื่องมือเครื่องใช้ ความเชื่อ ศาสนา ฯลฯ มากล่าวเพื่อแสดงความหมายที่กว้างกว่าคำที่ปรากฏ แต่เมื่อมีการยืมภาษาต่างประเทศ สำนวนในภาษาไทยก็มีเพิ่มเติม ตัวอย่างได้กล่าวไว้ในประเภทการยืมสำนวนดังข้างต้น

บทสรุป

การยืมภาษาต่างประเทศเข้ามาสู่ภาษาไทย เป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้นนับจากอดีตและยังคงดำเนินอยู่ในปัจจุบัน トラバไตที่โลกยังคงไร้พรมแดน การสื่อสาร การเดินทางพัฒนาล้ำหน้า จนเป็นโอกาสให้ผู้คนได้รับรู้ภาษาต่าง ๆ โดยไม่ยากลำบากเหมือนในอดีต ความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกก็เป็นปัจจัยที่ทำให้การเลือกว่าจะยืมภาษาใดบ้าง ด้วยเหตุผลใด ก็มีความแตกต่างไปจากในยุคสมัยก่อน แต่อย่างไรก็ตามการยืมภาษาต่างประเทศมาใช้ หากรู้จักควบคุมการใช้ให้พอเหมาะย่อมไม่เกิดผลเสียต่อภาษาไทยแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

- กำชัย ทองหล่อ. (2554). **หลักภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 53). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2555). **พระปรีชาของพระมหากษัตริย์ไทยด้านการประดิษฐ์อักษร**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดอทคอม. (ออนไลน์). **สำนวนจีน**. เข้าถึงเมื่อ 11 กรกฎาคม 2562 จาก www.pasajeen.com
- ธวัช ปุณโณทก (2547). **วิวัฒนาการภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.ภาษาจีน
- นิพัทธ์ ทองเล็ก. (27 กันยายน 2559). **หมดปลัดเล...หมอเทวดาที่มาทำงานในสยาม**. เข้าถึงเมื่อ 7 พฤษภาคม 2562 จาก www.silpa-mag.com.
- บรรจบ พันธุมธา (2546). **ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ประยุกต์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. (2553). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. (2560). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- มงคง เดชนครินทร์. (2558). **บัญญัติศัพท์-ศัพท์บัญญัติ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชณี ซอโสติกุล. (2548). **สำนวนอังกฤษและสำนวนไทยที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ศรี แย้มนัตดา. (2522). **ลักษณะของภาษาบาลีและสันสกฤตที่ปรากฏในภาษาไทย**. [เอกสารอัดสำเนา]. อ้างใน ทองสุข เกตุโรจน์ (2551). **ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศรีสุนทรไวยากร,พระยา (ผัน สาลักษณ์). (ออนไลน์). **อิทธราชคำฉันท์**. เข้าถึงเมื่อ 6 กรกฎาคม 2562 จาก www.vahirayana.org.
- สุนทรภู์. (ออนไลน์). **พระอภัยมณี**. เข้าถึงเมื่อ 6 กรกฎาคม 2562 จาก www.vahirayana.org.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). **ภาษาในสังคมไทย ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. (2549). การยืมภาษา ใน วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ. **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2 คำ การสร้างคำและการยืมคำ.** (น.100-111). กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วิชาคำต่างประเภทในภาษาไทย THL3107 สงวนลิขสิทธิ์ เสาวลักษณ์ แซ่เล